

Remissvar över betänkandet Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning, SOU 2023:38.

Lendo har vid flera tillfällen träffat utredningen bakom betänkandet och framfört våra synpunkter. Vi vill därför även framföra våra synpunkter avseende utredningens förslag och hoppas på fortsatt dialog med Departementet under arbetet med att bereda förslaget.

Sammanfattning av Lendos synpunkter

Lendo har följande synpunkter på utredningens innehåll:

- Tillgång till uppgifterna i Skri-registret måste ges till samtliga aktörer som bidrar till att en kredit tas inklusive kreditförmedlare. Det ligger i konsumentens intresse att information från Skri-registret kan komma kreditförmedlare tillhanda även om kreditförmedlaren inte gör en kreditprövning på kreditgivarens räkning. Om inte sådan tillgång ges riskeras konsumenten erbjudas en kredit som väsentligt försämrar kundens privatekonomiska situation vilket är motsatt syfte till ett Skri-register.
- Rapporteringspliktiga behöver rapportera till Skri-registret snabbt för att syftet med ett Skri-register ska kunna uppnås.
- Det bör tas in ett förtydligande vilken definition av bostadskrediter som ska gälla i undantag till det absoluta kostnadstaket.
- Det bör råda totalt förbud att ge rörlig ersättning till anställda hos kreditgivare och kreditförmedlare baserat på antalet krediter, volym på utbetald kredit eller liknande hos en konsument.
- Det bör råda totalt förbud att bedriva telefonförsäljning till konsumenter som inte dessförinnan har gjort en låneansökan eller där konsumenter inte på eget initiativ söker hjälp i frågan.

Kort om Lendo

Lendo är en kreditförmedlare där privatpersoner och företagare kan jämföra lån och bolån. Lendos mål är att skapa en transparent process och förse konsumenter med information om lånevillkor och hjälpa dem att hitta de mest fördelaktiga villkoren. Att ansöka genom en förmedlare ger låntagaren möjlighet att få erbjudanden från flera långgivare, vilket inte bara underlättar jämförelsen av olika långgivare utan också ökar konkurrensen inom utlåningssektorn.

Skri-registret

Tillgång till uppgifterna i Skri-register (12.7.7)

Lendo håller med om att uppgifter från Skri-registret endast ska lämnas ut till företag under tillsyn av Finansinspektionen. Däremot så håller vi inte med om att det endast ska lämnas till företag som också är rapporteringspliktiga till registret. Om inte sådan tillgång kan ges till kreditförmedlare som inte är rapporteringspliktiga, riskeras förutsättningarna att bedriva sund kreditgivning att försämrats väsentligt på marknaden.

Kreditförmedlare bidrar till mer transparens på lånemarknaden och är det enda sättet en konsument kan jämföra kreditvillkor hos flera aktörer. Enligt FI och statistik som utredning hänvisar till tecknas cirka 36 procent av alla blancolån via en kreditförmedlare. Med högre

lånebelopp ökar denna siffra som vänder sig till kreditförmedlare.¹ Det innebär att kreditgivarens kundanskaffningsprocess är utlagd till en extern förmedlare som agerar under eget tillstånd under tillsyn av Finansinspektionen. I utredningen klargörs det att kreditförmedlare inte är ansvariga för kreditprövningsprocessen samt att en kreditgivare aldrig kan överlåta kreditprövningsansvaret till en kreditförmedlare. Oaktat detta är det viktigt för en kreditförmedlare kan beakta kundens befintliga skulder i en kreditförmedlingssituation. Exempelvis kan kunden använda en sådan tjänst i syfte att samla befintliga dyra krediter eller i syfte att bli skuldfri snabbare. Vissa kreditförmedlare erbjuder privatekonomisk rådgivning i samband med förmedlingen. Oavsett om rådgivning ges eller inte så är det av vikt att information från Skri-registret kan komma kreditförmedlare tillhanda även om kreditförmedlaren inte gör en kreditprövning på kreditgivarens räkning. Om inte sådan tillgång ges riskeras konsumenten erbjudas en kredit som väsentligt försämrar kundens privatekonomiska situation vilket är motsatt syfte till ett Skri-register. I förlängningen kan detta leda till att konsumenter får en sämre produkt om de vänder sig till kreditförmedlare vilket är olyckligt då förmedlare ökar transparens och rörligheten på lånemarknaden till konsumenternas fördel.

Uppgifter om andra ekonomiska åtaganden som inte nu ska ingå (12.6.4)

Vi delar inte utredarens bedömning om att alla uppgifter om leasingavtal, hyresavtal och borgensåtaganden inte bör rapporteras till ett Skri-register. Särskilt leasingavtal kan ha en stor påverkan på ekonomin och framtida kreditbedömningar och bör därför skyndsamt rapporteras till ett Skri-register av rapporteringspliktiga företag.

När ska uppgifter rapporteras in och hur ofta ska de uppdateras? (12.7.3)

Vi anser att hur snabbt uppgifter rapporteras in till Skri-register är avgörande för dess effekt i praktiken. Nya krediter bör rapporteras till ett Skri-register i realtid. Utredningens förslag att rapportera senast dagen efter innebär att det kan hända att flera krediter beviljas för en sökande även om det inte finns kreditutrymme tillgängligt. Därför uppmanar vi till att effektivisera arbetsprocesserna och övergå till helt digitaliserade metoder som möjliggör realtidsrapportering till Skri-registret. Detta är också det bästa för konsumenten och dess privatekonomi.

Vad ska framgå av ett Skri-register (12.5.2)

När det gäller betalningsdröjsmål, delar vi utredningens uppfattning att Skri-registret inte bör innehålla historisk information och att informationen bör raderas så snart den inte längre är aktuell. Vi instämmer att detta är viktigt av integritetsskäl men också viktigt då det säkerställer att tidigare betalningsproblem inte skapar hinder för en numera kreditvärdig individ. En sådan ordning skyddar både integriteten och rättvisan i kreditvärderingssystemet, vilket i slutändan främjar ekonomisk inkludering och rättvis tillgänglighet till finansiella tjänster.

Räntetak

Särskilt om vissa kredittyper som ska undantas det absoluta kostnadstaket (11.6.7)

I utredningen så föreslås det att införa ett absolut kostnadstak för att begränsa mycket långa

¹ Svenska konsumtionslån 2021, Finansinspektionen.

löptider. I utredningen så anges det att det saknas information om vilken typ av kredittagare som typiskt tecknar den typen av krediter. Men att *“ett rimligt antagande är dock att en del av de större krediterna med relativt höga räntor och långa löptider används som kontantinsatser vid bostadsköp.”*²

Vidare står det att bostadskrediter ska undantas det absoluta kostnadstaket eftersom det inte är utredningens uppdrag att ändra bostadskrediternas uppbyggnad. Vi ser här tvetydigheter med utredningens definition av bostadskredit i jämförelse med Konsumentkreditlagen.

Utredningen konstaterar att bostadskrediter är en kredit som är förenad med säkerhet i en bostad.³ Begreppet bostadskredit kan definieras antingen med utgångspunkt i syftet med krediten eller med utgångspunkt i kreditens säkerhet. Vi noterar att definitionen av bostadskredit kan tolkas bredare än vad utredningen har utgått ifrån och det bör förtydligas om lån utan säkerhet (blancolån) som tas för att finansiera en bostad ska omfattas av definitionen eller inte. Om inget förtydligande införs riskerar lån utan säkerhet som tas i syfte att finansiera en bostad, inte omfattas av kostnadstaket.

Kreditprövningar

Kraven på kreditprövningar ska förtydligas (10.6.2)

Vi är positiva till denna del i utredningen och vill särskilt framhålla att kravet på kreditprövning vid övergång från fakturaköp till kredit genom att erbjuda delbetalning bör göras mer tydligt. Det bör inte vara möjligt för konsumenten att dela upp fakturaköpet utan att en kreditprövning utförs. Skulle inte en kreditprövning utföras riskeras detta bli ett kryphål där skulder kan samlas och som försvårar en sund kreditgivning.

Stärka konsumentskydd vid marknadsföring och försäljning av krediter

Ett krav på utformningen av ersättningsystem ska införas (8.7.6)

Vi stöttar förslaget om att rörlig ersättning till anställda hos kreditgivare och kreditförmedlare inte ska åsidosätta konsumenternas intresse. Vi anser dock att utredningen borde gå ett steg längre och föreslår total provisionsförbud. Det är aldrig förenligt med god kreditgivningssed att rörlig ersättning till en anställd ska utgå baserad på hur stort eller antal blancolån en konsument tar.

Vi vill vidare betona att det även är viktigt att en tillsyn sker inom detta område för att säkra att kreditgivare och kreditförmedlare driver sin verksamhet enligt kravet på sundhet.

Att ge anställda ekonomiska incitament för att sälja kredit bidrar aktivt till en osund marknad och till en överskuldssättning. Provision till anställda bör därför inte vara tillåtet hos kreditgivare såväl som hos kreditförmedlare. Tillsyn behöver ske så att andra slags ekonomiska incitament inte ges som motverkar sundhetskravet.

² SOU 2023:38 s. 378.

³ SOU 2023:38 s. 378.

Bör det införas ett förbud mot telefonförsäljning av krediter? (8.7.7)

Vi instämmer med utredningen om att ett generellt förbud mot telefonförsäljning av krediter inte är nödvändigt. Vi ser dock risker med att utredningens förslag blir tandlös gentemot den aggressiva telefonförsäljning av krediter som förekommer mot konsumenter som inte vill bli kontaktade i syfte att ta kredit (så kallad *cold calling*).

Ett totalt telefonförsäljningsförbud kan riskera leda till att konsumenter inte kan få effektiv hjälp i telefon när de är i begrepp att ta ett lån. Särskilt när det kommer till krediter känner många ett behov att diskutera saken med en kunnig per telefon, ställa sina frågor muntligt och få hjälp med sin ansökan är i många fall en nödvändighet för dessa konsumenter. Vi ser dock att effektiv reglering behövs för att säkerställa att telefonkontakten initieras av kunden och kundens behov. Telefonförsäljning bör endast vara tillåtet om konsumenten dessförinnan har gjort en låneansökan eller aktivt söker hjälp med detsamma.